Raadsinformatiebrief

Datum	1 februari 2022	Zaaknummer	1948.2.003.385
		Portefeuille	Infrastructuur, duurzaamheid, winkelcentra H.G.W.M. van Rooijen
Onderwerp:	Uitvoeringsprogramma luchtkwaliteit 2030		

Behandeling in commissie
Niet van toepassing

Kennisnemen van:
Het besluit om het Uitvoeringsprogramma luchtkwaliteit 2030 vast te stellen.

Aanleiding
Op 1 september 2020 heeft het college van B&W ingestemd met deelname aan het landelijke Schone Lucht Akkoord (SLA). Uw raad is hierover met raadsinformatiebrief 112 geïnformeerd. De maatregelen die volgen uit het Schone Lucht Akkoord zijn verwerkt in het Uitvoeringsprogramma luchtkwaliteit 2030. Met deze raadsinformatiebrief informeren wij u hierover.

Kernboodschap
Samen met de Rijksoverheid, de provincies en andere gemeenten streven we naar het realiseren van minimaal 50 procent gezondheidswinst in 2030 ten opzichte van 2016. In het Uitvoeringsprogramma luchtkwaliteit 2030 is opgenomen wat dit concreet voor Meierijstad betekent. We haken hierbij zoveel mogelijk aan bij lopend beleid en projecten die een positief effect hebben op de luchtkwaliteit. De aanpak richt zich op de doelgroepen mobiliteit, industrie en landbouw, maatregelen huishoudens en algemene maatregelen zoals bijvoorbeeld voorlichting en het meten van de luchtkwaliteit. De aanpak heeft raakvlakken met ander beleid, zoals bijvoorbeeld gezondheid, mobiliteit en klimaat.

<u>Mobiliteit</u>
De gemeente Meierijstad heeft onlangs een duurzame mobiliteitsvisie vastgesteld. Hierin staat hoe we de komende jaren om willen gaan met zaken als bereikbaarheid, leefbaarheid en verkeersveiligheid. De visie gaat zowel over infrastructuur (en techniek) als over gedrag. Veel ontwikkelingen hebben een positieve invloed op de luchtkwaliteit (denk aan stimuleren fietsgebruik en stimuleren thuiswerken via werkgeversbenadering). Er wordt actief gezocht naar koppelkansen voor luchtkwaliteit in projecten die uit de duurzame mobiliteitsvisie voortvloeien.

Mobiele werktuigen

Voor mobiele werktuigen zoals bouwmachines is een forse gezondheidswinst mogelijk door het versneld schoner maken van de machines, vooral via de overheidsaanbestedingen van wegen en werken. Als het gaat om de inzet van mobiele werktuigen, zal het rijk samen met enkele gemeenten onderzoek doen naar de opzet van gunningscriteria die in aanbestedingen kunnen worden gebruikt. Deze gunningscriteria zullen wij dan inzetten.

Industrie

In de industrie en energiesector wordt ingezet op het aanscherpen van de gehanteerde emissie-eisen in de vergunningverlening en het verbeteren van de algemene minimum (emissie-)eisen voor de industrie en energiesector in de regelgeving. Dit doen we in samenwerking met de Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN). Daarnaast werken met in Meierijstad samen met het bedrijfsleven binnen het samenwerkingsverband DOE (Duurzaam Ondernemend Energiek). Bij maatregelen die in het kader van duurzaamheid worden genomen, wordt – waar mogelijk – ook gekeken naar gunstige bijeffecten voor de luchtkwaliteit.

Binnenvaart en havens

De landelijke ambitie is een nagenoeg emissievrije binnenvaart in 2050. Tussendoel is om de emissies van luchtverontreinigende stoffen door de binnenvaart in 2035 met minimaal 35% terug te dringen ten opzichte van 2015 en indien mogelijk tot 50%. Onderdeel van de zero-emissie haven zijn walstroomvoorzieningen. De haven van Veghel beschikt al over walstroomvoorzieningen voor de binnenvaart. Het verplichte gebruik hiervan is geregeld in onze havenbeheersverordening. Overige uitkomsten van de landelijke pilot emissievrije haven volgen we actief en implementeren we waar mogelijk.

Landbouw

Binnen de agrarische sector is voortdurend aandacht voor concrete maatregelen om de emissies van primair fijnstof in de pluimveehouderij te reduceren. Het gaat vooral om huid-, mest-, voer- en strooiseldeeltjes (= primair fijnstof). Overige veehouderijen dragen minder bij aan de uitstoot van primair fijnstof. Wel ontstaat bij deze veehouderijen secundair fijnstof door ammoniakuitstoot. Het duurt een tijdje voordat ammoniak reageert tot secundair fijnstof. In die tijd kan het zich gelijkmatig verdelen over grote afstanden, als een deken over het land. De rundveehouderij is de grootste veroorzaker van ammoniakemissie. Ammoniak speelt ook een belangrijke rol bij de stikstofdepositie in natuurgebieden.

Ammoniakreductie draagt zowel bij aan minder stikstofdepositie en daarmee natuurdoelen, als aan minder fijnstof en daarmee gezondheidsdoelen. Maatregelen voor ammoniakreductie zijn bijvoorbeeld emissiearme stallen, voer- en managementmaatregelen, emissiearme mestaanwending en beweiding. Voor de langere termijn dragen (stal)innovaties en de ontwikkelingen ten aanzien van bijvoorbeeld kringlooplandbouw bij aan de verdergaande ammoniakreductie en gezondheidswinst. We bekijken samen met o.a. de Omgevingsdienst Brabant Noord en de provincie hoe we hier invulling aan kunnen geven. Binnen de regio Noordoost-Brabant volgen we verder de pilot landbouw en implementeren we waar mogelijk en wenselijk de resultaten.

Overzicht maatregelen

Het overzicht van acties en maatregelen inclusief het te verwachten jaar van uitvoering is in de bijlage van het Uitvoeringsprogramma Luchtkwaliteit 2030 opgenomen. De hierin opgenomen tabel is een vast format waarin per maatregel is aangegeven wanneer hij naar verwachting wordt uitgevoerd. Een deel ervan zijn vaste maatregelen, een deel ervan zijn aanvullende maatregelen. De ingevulde tabel wordt naar de stuurgroep van het Schone Lucht Akkoord gestuurd.

Uitwerking pilots Participatie en Woningen & houtstook
Het college heeft in 2020 het voornemen uitgesproken om te verkennen of deelname aan de volgende twee pilots wenselijk is:

1. *Participatie*

De komende jaren wordt de luchtkwaliteit in Meierijstad gemeten. Binnen de regio wordt ambtelijk samengewerkt om hierover tips en trucs uit te wisselen.

Pilot participatie

De Rijksoverheid stelt in samenwerking met het RIVM meetstations uit het Landelijk Meetnet Luchtkwaliteit ter beschikking aan gemeenten en/of provincies die deelnemen aan de pilot participatie. Burgers en bedrijven kunnen rondom het meetstation (satelliet) sensoren plaatsen om lokaal de luchtkwaliteit te meten. Het RIVM ontwikkelt een (web)platform om de gegevens uit te kunnen wisselen met de gegevens van het Landelijk Meetnet. In de pilot wordt onderzocht op welke manier op een bestendige manier betrouwbare informatie kan worden gegenereerd waarbij zowel burgers, decentrale overheden als de rijksoverheid relevante informatie over de luchtkwaliteit uitwisselen.

Regionaal meetnet luchtkwaliteit (ZO-Brabant)

Het regionale meetnet van Zuidoost-Brabant bestaat uit een netwerk van sensoren waarmee onder andere fijnstof (PM1, PM2.5 en PM10), stikstofdioxide (NO2), ozon (O3), temperatuur en relatieve vochtigheid wordt gemeten. Het meetnet heeft drie aandachtsgebieden: stedelijk gebied, landelijk gebied en Eindhoven Airport. Op basis van de meetdata wordt jaarlijks een rapportage gemaakt. Op regionaal niveau worden circa 50 sensoren ingezet die de luchtkwaliteit meten. In Meierijstad is in mei 2021 één van deze sensoren geplaatst. We onderzoeken of de plaatsing van meer sensoren wenselijk en mogelijk is.

Monitoringsproject Samen Meten Meierijstad (SMM)

Sinds januari 2021 wordt door het burgerinitiatief Samen Meten Meierijstad een netwerk van sensoren ontwikkeld om de luchtkwaliteit te meten. Onder de noemer ‘citizens science’ of ‘burgerwetenschap’ wordt bijgedragen aan de bewustwording en betrokkenheid van onze inwoners bij de luchtkwaliteit in hun leefomgeving. Vrijwilligers meten de concentratie fijnstof en delen de resultaten via internet. Het initiatief wordt in samenwerking met het RIVM uitgevoerd.

De meetgegevens van bovengenoemde twee meetprojecten zijn inmiddels te raadplegen via het dataportaal Samen Meten (samenmeten.rivm.nl). Hierin worden meetdata uit verschillende projecten en initiatieven bijeengebracht, samen met de data van de officiële metingen uit het Landelijk Meetnet.

2. *Woningen & houtstook*

De meeste hinder en gezondheidsschade levert houtrook op in dichtbevolkte gebieden, op dagen met ongunstig weer en door onjuist stookgedrag. Om dit tegen te gaan zetten we allereerst in op verbetering van de voorlichting. Daarnaast werken we aan de onderstaande twee pilots.

Pilot stookverbod tijdens stookalert
In samenwerking met de landelijke themagroep houtstook onderzoeken we de mogelijkheden voor een stookverbod bij weersomstandigheden waarbij de rook blijft hangen en er een stookalert is uitgegaan.

Pilot nieuwbouwwijk
Voor nieuwbouwwijken en bestaande wijken die van het gas afgaan, onderzoeken we wat er bij komt kijken om een wijk houtrookvrij of houtrookarm in te richten en te houden. Hierbij gaat het alleen om kachels en haarden ín huis.

Snoeihout
De gemeente Meierijstad heeft de afgelopen jaren een algemene ontheffing vastgesteld voor het in het buitengebied van Meierijstad verbranden van snoeihout in de maanden maart en november. De hiermee gepaard gaande luchtverontreiniging draagt niet bij aan een schonere lucht. We onderzoeken daarom of we in 2022 een alternatieve verwerkingsmogelijkheid kunnen toepassen.

Communicatie
Communicatie vindt plaats over afzonderlijke maatregelen/pilots, denk bijvoorbeeld aan de monitoring van de luchtkwaliteit en voorlichting over houtstook. Hiervoor worden de gemeentelijke website, social media en de Gemeentepagina in huis-aan-huisbladen ingezet.

Participatie
Bij het uitvoeren van maatregelen/pilots zoeken we afstemming met andere partners zoals burgerinitiatieven, (regio-)gemeenten, GGD, POM, ZLTO, ministerie etc.

Duurzaamheid
Het Uitvoeringsprogramma Luchtkwaliteit 2030 levert een positieve bijdrage aan duurzaamheid. Met name op de onderdelen people en planet. Zo heeft het uitvoeringsprogramma als doel om gezondheidswinst (people) te behalen met een schonere lucht (planet). Dit draagt direct bij aan de gezondheid en het welbevinden van onze inwoners.

Financiën
Het SLA zet in op het verbeteren van luchtkwaliteit door generieke maatregelen en door het uitvoeren van pilots. Het ministerie is trekker van de pilots en zal het grootste aandeel in deze kosten dragen. Binnen Meierijstad is een groot deel van de maatregelen verankerd in bestaande programma's en wordt uitgevoerd binnen bestaande budgetten. Indien substantieel extra middelen benodigd zijn, worden die via de geëigende besluitvormingsprocedures meegenomen in de begroting.

Planning
De bijlage van het Uitvoeringsprogramma Luchtkwaliteit 2030 wordt opgestuurd naar de stuurgroep van het Schone Lucht Akkoord. De uitvoering van diverse maatregelen loopt al, conform de afspraak om na ondertekening de uitvoering van alle in het SLA opgenomen maatregelen zo snel mogelijk ter hand te nemen.

Bijlage(n)
1. Uitvoeringsprogramma luchtkwaliteit 2030

Ter inzage documenten

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van de gemeente Meierijstad

De secretaris,	De burgemeester,
drs. M.G.C. Wilms-Wils RA	ir. C.H.C. van Rooij